

ETIK I POLITIET

A close-up photograph of a dark blue police uniform sleeve. The sleeve features a prominent yellow and black crest with a crown at the top and a lion rampant on a shield. Below the crest, the word "POLITI" is embroidered in yellow capital letters on a dark green rectangular patch.

POLITI

A decorative graphic consisting of two rows of white diagonal bars. The top row has five bars, and the bottom row has five bars, all slanted to the right.

POLITI

INDLEDNING

At være polititjenestemand er en tillidssag. Det er derfor vigtigt, at du i tjenesten agerer og fremstår professionel og ordentlig – men også uden for tjenesten undgår at gøre ting, som i nogles øjne kan kompromittere eller miskreditere dig som person, da du på den måde også kan komme til at kompromittere eller miskreditere den samfundsfunktion, du som politimand varetager. Der er en række krav, som du skal opfylde som polititjenestemand, da du ellers ikke er værdig til den særlige tillid og agtelse, som befolkningen må kunne have til politiet.

Tjenestemandslovens § 10 udtrykker det på den måde, at en tjenestemand samvittighedsfuldt skal overholde de regler, der gælder for stillingen. Endvidere skal tjenestemanden såvel på arbejdet som uden for arbejdet vise sig værdig til den agtelse og tillid, som det kræver at være ansat i politiet – kravet defineres også kort som "værdighedskravet" (decorumkravet).

Denne folder berører nogle af de forhold, du skal være opmærksom på i relation til værdighedskravet.

FREMTONING

Det er vigtigt for løsningen af politiets opgaver, at du som polititjenestemand udstråler professionalisme og kan begå dig i alle befolkningsgrupper. Politiformen bør være garant for såvel autoritet som din personlige anonymitet, og det er derfor vigtigt, at du bærer den som foreskrevet i uniformsreglementet. Reglerne er fastsat af hensyn til din sikkerhed og politiets generelle omdømme.

Det forventes, at du - uanset din arbejdsfunktion - altid optræder velklædt, velsoigneret og med situationsfornemmelse. Du bør derfor også være opmærksom på din fremtoning, når du udfører tjeneste i civil påklædning, herunder når du afgiver forklaring i retten.

Piercinger eller synlige tatoveringer – hvorved forstås tatoveringer, der er placeret, så de ikke kan dækkes ved brug af den almindelige uniformsbeklædning – indgår som en del af den samlede vurdering i forbindelse med ansættelse af nye betjente. Vælger du efter ansættelsen at få udført synlige og markante tatoveringer eller piercinger, kan det få indflydelse på dit ansættelsesforhold.

Det er vigtigt, at du som betjent fremstår troværdig over for borgerne, og at borgerne på baggrund af din fremtoning opfatter dig som en del af politistyrken og ikke kan blive i tvivl om, hvor du har dit tilhørsforhold.

Du bør også i din fritid overveje, om din opførsel og fremtoning er i overensstemmelse med det værdighedskrav, som du i kraft af din ansættelse har forpligtet dig til at efterleve. Du bør ligeledes overveje dit valg af omgangskreds. Det kan f.eks. være yderst problematisk for dit ansættelsesforhold, hvis du omgås aktive kriminelle og/eller personer med relationer/tilknytning til rocker-/bandemiljøet i fritiden.

SPROGBRUG

Politifolk skal tale ordentligt til borgerne. Dit sprogbrug har betydning for politiets image i befolkningen og dermed også for politiets legitimitet som myndighed. Hvad, der er korrekt sprogbrug, afhænger af situationen og de konkrete omstændigheder. Rigspolitiets disciplinærsager om sprogbrug viser, at udtryk som "hold kæft", "klaphat", "kælling" og "du skal skride" som udgangspunkt vil være kritisable.

Selvom politiet nogle gange bringes i pressede situationer og ikke altid mødes med respekt af borgerne, er det vigtigt, at du med dine magtbeføjelser taler til borgerne med respekt og med service og professionalismisme for øje. Tal på en ordentlig måde og undgå i videst muligt omfang at skælde ud eller tale belærende, da mange borgere oplever dette som unødigt krænkende og uprofessionelt.

Der er selvfølgelig lidt videre rammer for det interne sprogbrug – også politifolk har brug for et frirum, hvor arbejdsopgaverne drøftes lidt mere frit. Men vær opmærksom, når du taler med dine kolleger, mens borgerne overværer samtalen – f.eks. under kørsel i patruljebil med en borger på bagsædet.

Vær også opmærksom på, at internt sprogbrug skal være i overensstemmelse med politiets grundlæggende værdier. Det betyder bl.a., at du skal være professionel og udvise respekt for kollegaer. Anvendelse af udtryk som "perker", "bøsserøv" og lignende er heller ikke over for kollegaer acceptabelt – heller ikke selvom det er ment i sjov.

BRUG AF POLITILEGITIMATION

Politiets legitimationskort må ikke bruges uden tjenstlig anledning. Du må således ikke bruge politilegitimationen som adgangsbillet til diskoteker, koncerter, forlystelser, sportsbegivenheder mv., medmindre det sker i tjenestetiden og er konkret begrundet i udførelsen af politiets opgaver.

Du må naturligvis heller ikke bruge politilegitimationen til at køre gratis med offentlige transportmidler, medmindre dette er nødvendigt for udførelsen af en uopsættelig politiopgave. Ved tjenstlig kørsel skal der, hvis det er muligt, købes billet, der efterfølgende refunderes af tjenestestedet.

Skal du i byen - og måske drikke alkohol - så lad politilegitimationen blive hjemme.

BRUG AF POLITIETS TJENESTEKØRETØJER

Du må kun bruge politiets tjenstekøretøjer til tjenstlig kørsel. Kørsel mellem dit arbejdssted og din bopæl er normalt ikke tjenstlig kørsel. Hvis det er mest formålstjenligt for løsningen af en specifik opgave, at du alligevel bruger et tjenstekøretøj mellem arbejdssted og hjem, kræver det en forudgående tilladelse fra ledelsen på dit tjenestested.

Du må derfor heller ikke bruge politiets tjenstekøretøjer i forbindelse med private gøremål, herunder private indkøb og ærinder, flytninger, kørsel for venner og bekendte mv. Der findes eksempler på, at polititjenestemænd er blevet dømt for brugstyveri af motorkøretøj og tjenstemisbrug, fordi de havde brugt tjenstekøretøjer til privat kørsel.

Det er dog i de fleste politikredse tilladt at foretage ganske kortvarige svinkeærinder, f.eks. indkøb af frokost i forbindelse med igangværende patruljekørsel. Som udgangspunkt er området for sådan tilladt kørsel meget begrænset, så hvis du er i tvivl, bør du forud for kørslen indhente tilladelse fra ledelsen på dit tjenestested.

GRATIS YDELSER

Du må som ansat i politiet ikke tage imod fordele, rabatter eller lignende, der kan rejse tvivl om din upartiskhed eller påvirke politibetjeningen.

Et eksempel herpå er en kiosks faste udskænkning af gratis kaffe til uniformeret politipersonale. Kiosken opnår derved, tilsigtet eller ej, en større synlighed af uniformeret politi, hvorved risikoen for at blive udsat for f.eks. røveri evt. mindskes i forhold til den kiosk, der ikke tilbyder gratis kaffe.

Politiet som institution indgår derfor heller ikke aftaler om rabat mv. til ansatte. Derimod må du gerne benytte dig af rabatordninger, indkøbsaftaler og lignende, der tilbydes via personaleorganisationer, idrætsforeninger mv.

Modtager du gaver eller andre fordele, der har karakter af bestikkelse, vil det være i strid med straffeloven.

Du kan læse mere om gavebegrebet og offentligt ansattes adgang til at modtage gaver og andre fordele i vejledningen "God adfærd i det offentlige" fra Moderniseringsstyrelsen.

BRUG AF POLITIETS REGISTRE

Som polititjenestemand har du adgang til en række elektroniske registre med fortrolige, personfølsomme informationer: Kriminalregistret (KR), CPR-registret, POLSAS, CRM-registret, m.fl. Du skal være opmærksom på, at der med adgangen til oplysningerne følger et stort ansvar.

Personfølsomme registre er arbejdsværktøjer, der som politiets øvrige værktøjer alene må anvendes, når arbejdet kræver det.

Samfundets ønske om et effektivt politi legitimerer politiets adgang til de personfølsomme registre, men borgernes ret til privatliv kræver samtidig, at oplysninger fra registre kun anvendes, når det er nødvendigt. Retten til privatliv omfatter blandt andet retten til at blive ladet i fred, retten til ikke at være tilgængelig for andre og retten til, at private informationer om en ikke stilles til rådighed for uvedkommende.

Politiet arbejder derfor ud fra "need-to-know" princippet, som indebærer, at du som ansat i politiet kun søger og anvender informationer, der er relevante for din konkrete opgave/funktion. Er du i tvivl, bør du kontakte din nærmeste leder.

Det er f.eks. aldrig i orden lige at undersøge din nye nabos familieforhold i CPR-registret eller at foretage et hurtigt opslag i POLSAS, når du i pressen hører om en spændende sag og får lyst til at vide lidt mere.

Der foretages registrering (logning) af alle opslag i politiets registre med henblik på at sikre overholdelse af sikkerhedsbestemmelserne. Stikprøvekontroller varetages af Rigspolitiet.

SOCIALE MEDIER

Hvis du bruger sociale medier som Facebook, LinkedIn, Twitter, datingsider mm., så vær varsom med de oplysninger, du lægger ud. Betragt de sociale medier som traditionelle nyhedsmedier og lad være med at skrive noget, som ikke tåler at blive offentliggjort. Skriv ikke noget, der kan betegnes som krænkende eller diskriminerende og undlad at beskrive konkrete hændelser fra din arbejdsdag, hvis der er risiko for, at det f.eks. kan ødelægge en igangværende efterforskning. Det er i den forbindelse en god idé jævnligt at kontrollere, om der skulle være oprettet en falsk Facebook-profil på dig – det gør du ved at google dit navn. Vær også opmærksom på, at en "ven" på Facebook kan være en falsk profil.

På de sociale medier må du ikke bruge et profilbillede eller lægge andre billeder ud, hvor du er iført politiuniform eller anden udrustning, da borgerne kan have svært ved at adskille dig som privatperson fra din rolle som repræsentant for politiet.

Sørg for, at andre ikke skriver noget uhensigtsmæssigt på din Facebook profil – og vær opmærksom på de billeder af dig, som andre lægger ud. Om nødvendigt bør du forsøge at få dem fjernet. Overvej også nøje, hvilke grupper du melder dig ind i på Facebook, da flere af dem har et politisk eller holdningsmæssigt budskab, og som polititjenestemand skal du være varsom med det billede, du tegner af dig selv.

Vær varsom med de kontaktoplysninger, du lægger på din profil. Undgå også at lægge billeder af eller oplysninger om dine kolleger ud på nettet uden deres samtykke.

Hvis du har en profil på en datingside, skal du være sikker på, at du overholder værdighedskravet i tjenestemandsløvens § 10. En henvisning til din stilling i politiet eller brug af fotos bør derfor i sådanne sammenhænge ske med omtanke. Brug af uniform og udrustning på billeder på datingsider må ikke ske.

BRUG AF PRIVATE E-MAILS/INTERNETTET

Du må gerne i begrænset omfang sende korte beskeder af ikke-tjenstlig karakter fra politiets e-mail system. Men du må ikke bruge det til at sende "useriøst" materiale som f.eks. pornografisk eller racistisk materiale eller musik og videofiler. Er du i tvivl, om du ved din private brug af politiets e-mail system bringer politiet i miskredit, så lad være.

Som udgangspunkt skal politiets internetadgang bruges til tjenstlige formål, men du kan i begrænset omfang bruge internettet til ikke-tjenstlig informationsøgning som f.eks. søgning af informationer i politiets idrætsforeninger, faglige organisationer, vejsøgning, nyhedsmedier mv. Du må ikke bruge internettet i strid med lovgivningen eller på en måde, der kan skade politiets omdømme. Bl.a. må du ikke bruge politiets internetadgang til besøg på web-sider med pornografisk eller racistisk indhold eller lignende "useriøst" eller ulovligt indhold, download af pornografisk, racistisk eller andet stødende materiale samt download af software eller mediefiler som kræver licenser, du ikke er i besiddelse af.

I politiets it-sikkerhedspolitik og sikkerhedshåndbog kan du hente flere informationer om, hvad du kan og må.

POLITIETS LOKALER

Politiets lokaler er en arbejdsplads, hvor der ofte vil være mange personfølsomme oplysninger, som ikke bør komme til udenforståendes kendskab. Det er derfor en klar forudsætning for varetagelsen af politiets opgaver, at politiets lokaler kun anvendes til tjenstlige formål. Det er naturligvis tilladt at holde diverse sociale arrangementer blandt kollegaer på tjenestestedet, så længe sådanne afvikles på ordentlig vis og under hensyntagen til, at politiets lokaler danner rammen for arrangementet. Det er ikke tilladt at afholde private arrangementer i politiets lokaler.

Politiets lokaler bliver også anvendt til møder med både interne og eksterne parter. Det er vigtigt, at du er opmærksom på, at personfølsomme oplysninger ikke kommer uvedkommende gæster af huset til kendskab.

Du skal ligeledes være opmærksom på, at politiets lokaler skal fremstå på en sådan måde, at såvel borgerne som politiets egne medarbejdere – uanset køn, alder, religion mm. – kan færdes her uden at blive stødt eller føle sig krænket over den valgte udsmykning mm. Du må således ikke have nøgenbilleder el. lign. hængende på dit kontor eller som pauseskærm på computeren.

PRESSE- OG MEDIEHÅNDTERING

Pressen er en strategisk samarbejdspartner for politiet, da informationer, der videregives til offentligheden via pressen, kan være både gavnlige og skadelige for politiets opklaringsarbejde.

Politiet har en pressepolitik, der beskriver regler for håndtering af pressen, herunder hvem der må udtale sig til pressen. Som ansat i politiet bør du have kendskab til både den overordnede pressepolitik og politikken i din egen kreds og sørge for at overholde disse politikker.

Det er vigtigt, at du holder dig orienteret om politikkerne og kender din rolle, når du møder pressen i dit daglige arbejde. Opstår der tvivl, bør du ikke udtale dig til en journalist men henvise til den presseansvarlige i din kreds eller en kommunikationsmedarbejder i Rigspolitiet.

KONSEKVENSER

Misbrug af politilegitimationen, politiets køretøjer eller politiets registre mv. kan efter en konkret vurdering føre til, at der indledes en disciplinærsag med baggrund i tjenstemandslovens § 10 (værdighedskravet), hvis det vurderes, at der foreligger en tjensteforseelse. De disciplinære sanktioner spænder fra advarsel til afsked.

I grovere tilfælde kan misbrug af politilegitimationen, politiets køretøjer eller registre mv. medføre strafferetlig forfølgning, hvis anklagemyndigheden finder, at der er grundlag for at indlede en straffesag for overtrædelse af straffelovens bestemmelser om forbrydelser i offentlig tjeneste eller hverv mv.

Som polititjenestemand bør du derfor altid overveje konsekvenserne af dine handlinger – det forpligter at være ansat i politiet.

POLITI